

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 155/2019-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Liptákovou, Krmanova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 11 C 28/2018-33 zo 4. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 28/2018-33 zo 4. júla 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako navrhovateľka podala 19. apríla 2018 na okresnom súde žalobu o vyporiadanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) proti ██████████ (žalovanému). Sťažovateľke bola 25. apríla 2018 prostredníctvom jej právnej zástupkyne (elektronickými prostriedkami) doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku v predmetnej veci. Keďže sťažovateľka v súdom určenej lehote súdny poplatok neuhradila, vydal okresný súd uznesenie č. k. 11 C 28/2018-23 zo 16. mája 2018 (ďalej len „uznesenie o zastavení konania“), ktorým konanie vo veci zastavil. Proti uzneseniu o zastavení konania podala sťažovateľka sťažnosť, v rámci ktorej požiadala okresný súd aj o odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku z dôvodu, že na strane jej právnej zástupkyne existovala prekážka, ktorú považovala za ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý nedošlo k úhrade súdneho poplatku v súdom určenej lehote. Okresný súd napadnutým rozhodnutím zamietol sťažovateľkou podanú sťažnosť a svojím ďalším uznesením č. k. 11 C 28/2018-38 z 8. augusta 2018 rozhodol o vrátení súdneho poplatku sťažovateľke.

3.1 Sťažovateľka v rámci svojej argumentácie poukázala na to, že *„V napádanom rozhodnutí sa Okresný súd nevysporiadal so všetkými návrhmi a žiadosťami žalobkyne v konaní. Obsahom sťažnosti bola mimo iného aj žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. S uvedenou žiadosťou sa súd nezaoberal a o tejto žiadosti žalobkyne do dnešného dňa nerozhodol. Konanie vo veci samej je po právoplatnosti napádaného rozhodnutia právoplatné, súd rozhodol o vrátení súdneho poplatku. Sťažovateľka má zároveň za to, že v predmetnej veci súd nesprávne a nedostatočne vyhodnotil jej podanie označené ako sťažnosť a rovnako nesprávne vyhodnotil ňou predložené prílohy k danému podaniu.“* Napadnuté rozhodnutie okresného súdu považuje

sťažovateľka za „... neúplné, nedostatočne odôvodnené, nevysporiadajúce sa so všetkými návrhmi sťažovateľky, odporujúce príslušnej právnej úprave a právnej praxi a popierajúce právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces vedený v súlade s Ústavou SR a právnymi predpismi.“.

3.2 Meritum sťažovateľkinej argumentácie spočíva v jej nesúhlase s neuznaním dôvodov zakladajúcich odpustenie zmeškanej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, ktoré spočívali v zdravotných dôvodoch jej právnej zástupkyne vyžadujúcich si dobu liečenia 10 až 14 dní a v dôvodoch týkajúcich sa ošetrenia člena rodiny. Sťažovateľka nesúhlasila s právnym názorom okresného súdu, ktorý „... vyhodnotil... predložené lekárske potvrdenia nesprávne, považujúc ich len za potvrdenia o jednodňovom vyšetrení, nezohľadňujúc potvrdenie lekára o dobe liečenia“, a poukázala na to, že „... nie je v kompetenciách pacienta ovplyvňovať a určovať akým spôsobom mu bude lekárske potvrdenie vydané.“. Zároveň zvýraznila, že „Liečenie právnej zástupkyne z titulu jej náhle zhoršeného zdravotného stavu bolo ukončené až kontrolou u ošetrojúceho lekára dňa 18.5.2018. Následne začala plynúť ďalšia lehota existencie reálnej prekážky a to ošetrovanie dieťaťa. Ako právna zástupkyňa uviedla je osobou výlučne sama starajúcou sa o maloleté dieťa nízkeho veku a z dôvodu komplikácií pri chorobe nemohla vykonávať svoje povinnosti. Súd uviedol v napádanom uznesení, že ošetrovanie dieťaťa z dôvodu, že uvedené nastalo po lehote na zaplatenie súdneho poplatku, je právne irelevantné. Túto skutočnosť za irelevantnú nie je možné považovať a to z dôvodu, že má vplyv na posudzovanie splnenia podmienok na uplatnenie inštitútu odpustenia zmeškania lehoty.“.

3.3 Postupu okresného súdu sťažovateľka vytkla to, že sa „v napádanom rozhodnutí zaoberá výlučne splnením podmienok § 10 ods. 3 zákona č. 71/1992 Z. z., kde cituje dôvody pre ktoré môže prvoinštančný súd zrušiť uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, absentuje však zváženie napádaných okolností, či súd nemôže na základe podaného opravného prostriedku a priložených dokladov rozhodnúť o aplikácii ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúceho odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľka má za to, že neexistuje žiadna prekážka, ktorá by neumožňovala rozhodnúť o odpustení zmeškania lehoty aj v prípade zmeškania lehoty na úhradu súdneho poplatku. Procesný inštitút odpustenia zmeškania lehoty je postavený na princípe tzv. generálnej klauzuly s konkrétne negatívne určenými prípadmi, v ktorých

odpustenie zmeškania lehoty nie je prípustné. Povinnosť úhrady súdneho poplatku medzi uvedené negatívne určené prípady nepatrí a preto je v možnostiach súdu rozhodnúť v danom prípade o aplikácii tohto inštitútu.“.

3.4 V závere svojej argumentácie sťažovateľka skonštatovala, že *„Vzhľadom na napádané rozhodnutie, voči ktorému nie je prípustný žiaden opravný prostriedok a aj s poukazom, že vzhľadom na plynutie času sťažovateľka už toho času nie je oprávnená podať novú opakovanú žalobu, je táto odkázaná výlučne na rozhodnutie Ústavného súdu v predmetnej veci využívajúc svoje základné ústavné právo na súdnu ochranu. Sťažovateľka má za to, že dôvody prekážok na strane právnej zástupkyne sú ospravedliteľným dôvodom na odpustenie zmeškania lehoty. V danom konaní nemala žiadnu možnosť hájiť svoje práva a považuje preto rozhodnutie súdu, najmä s prihliadnutím na stav konania, za neprimerane prísne a v tomto rozsahu aj nespravodlivé. Navrhuje, aby bolo napádané rozhodnutie, ktorým sa konanie o vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva právoplatne končí zrušené a aby bol Okresný súd v Michalovciach zaviazaný rozhodnúť o odpustení zmeškania lehoty a aj o jej faktickom odpustení, čím by v predmetnom konaní bolo ďalej pokračované. Sťažovateľka má za to, že v predmetnej veci splnila podmienky pre odpustenie zmeškania lehoty predpokladané CSP a to existenciu ospravedliteľného dôvodu a podanie žiadosti o odpustenie v lehote do 15tich dní po odpadnutí prekážky.“.*

4. Na podklade uvedeného sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Michalovce č.k. 11C 28/2018 zo dňa 4.7.2018, porušené boli.

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Michalovce, č.k. 11 C 28/2018 zo dňa 4.7.2018 č.k. 11C 28/2018 (sťažovateľka mala zrejme na mysli č.k. 11 C 28/2018-33 z 4. júla 2018 – pozn. ústavného súdu) a vec sa vracia Okresnému súdu v Michalovciach na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 325,42 €, ktorú je Okresný súd v Michalovciach povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu... v lehote do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Vec sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriř (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditř a Libor Duřa.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. S účinnosťou od 1. marca 2019 upravuje konanie pred ústavným súdom zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým bol nahradený zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

13. Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Osobitne problematika trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle, keďže rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010).

14. Článok 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33]. Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29). Aj keď vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené argumenty (rozsudok ESLP vo veci Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (rozsudok ESLP vo veci Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce [rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku (č. 2) z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84; tiež S.C. IMH Suceava S.R.L. proti Rumunsku z 29. 10. 2013, sťažnosť č. 24935/04, bod 40]. Rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný rozsudok ESLP Moreira Ferreira, bod 85; tiež rozsudok ESLP vo veci Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

15. Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že pokiaľ ide o povinnosť zaplatiť súdny poplatok ako podmienku konania, ESLP opakovane zdôraznil, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemôže byť považovaná za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samo osebe bolo v nesúlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri rozsudok ESLP vo veci Kreuz c. Poľsko z 19. 6. 2001, § 60), že z čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyplýva právo na bezplatné súdne konanie (rozsudok ESLP vo veci Airey c. Írsko z 9. 10. 1979, § 25 – § 26) a že nikdy nevyhlásil možnosť, že potreby spravodlivého výkonu justície môžu odôvodniť uloženie peňažného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu (rozsudky ESLP vo veci Brualla Gómez de la Torre c. Španielsko z 19. 12. 1997, § 33, vo veci Tolstoy-

Miloslavsky c. Spojené Kráľovstvo z 13. 7. 1995, § 61 a nasl., vo veci Kreuz c. Poľsko, § 54).

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012). Spoločným účelom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

17. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

III.

Uznesenie okresného súdu č. k. 11 C 28/2018-33 zo 4. júla 2018

18. V relevantnej časti napadnutého rozhodnutia okresný súd v podstatnom uvádza:

«9. Z predmetného spisu vyplýva, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola právnej zástupkyňi žalobkyne doručená dňa 25.4.2018 do elektronickej schránky. Lehota na splnenie poplatkovej povinnosti začala žalobkyňa plynúť dňa 26.4.2018 a uplynula dňa 7.5.2018. Právna zástupkyňa k sťažnosti pripojila listinné dôkazy a to lekárske potvrdenie zo dňa 3.5.2018 vydané Leteckou vojenskou nemocnicou, a.s. Murgašova 1, Košice, z ktorého vyplýva, že právna zástupkyňa bola dňa 3.5.2018 na celodennom ošetrovaní s pozn. DL 10-14 dní. Ďalej právna zástupkyňa predložila súdu potvrdenie zo dňa 18.5.2018 vydané Leteckou vojenskou nemocnicou, a.s. Murgašova 1, Košice, z ktorého vyplýva, že právna zástupkyňa bola dňa 18.5.2018 na celodennom ošetrovaní - kontrole. Z ďalšieho dokladu predloženého právnu zástupkyňou (Žiadosť o ošetrovné) vyplýva, že táto vykonávala ošetrovanie svojho dieťaťa od 18.5.2018 do 8.6.2018.

10. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (účinného od 1.7.2017), ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

11. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (účinného od 1.7.2017) pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak

- a) už začal konať vo veci samej,
- b) došlo k rozšíreniu žaloby, rozšíreniu návrhu, k podaniu vzájomnej žaloby alebo vzájomného návrhu v tej istej veci po tom, ako začal konať vo veci samej,
- c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- d) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia,

e) do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku bol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel; ak súd návrhu vyhovie len sčasti,

vyzve poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku v takom rozsahu, ktorého sa oslobodenie netýka.

12. Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (účinného od 1.7.2017), prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2. Prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku aj vtedy, ak bolo konanie prerušené podľa osobitného predpisu a správca v ňom pokračuje namiesto poplatníka.

13. Z citovaných zákonných ustanovenia vyplýva, že zákonnými predpokladmi k tomu, aby súd mohol zrušiť uznesenie o zastavení konania sú: 1. súdny poplatok bol zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo 2. sú na to dôvody podľa odseku 2. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa súdny poplatok v stanovenej lehote nezaplatila a ani do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku nebol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel, súd dospel k záveru, že sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná a preto sťažnosť bez nariadenia pojednávania zamietol. Zároveň súd dodáva, že skutočnosti uvádzané právnu zástupkyňou žalobkyne a predložené doklady nie sú spôsobilé zmariť účinky uznesenia o zastavení konania, nakoľko právna zástupkyňa v lehote 10 dní od doručenia výzvy na zaplatenie súdneho poplatku nebola práceneschopná, bola len na celodennom ošetrovaní a to len dňa 3.5.2018, preto nič nebránilo právnej zástupkyňi uhradiť tento súdny poplatok do uvedeného termínu ako aj po tomto termíne do 7.5.2018, resp. do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku podať návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Keďže v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, tak listinný dôkaz „Žiadosť o ošetrovné“, z ktorého vyplýva, že právna zástupkyňa vykonávala ošetrovanie svojho chorého dieťaťa od 18.5.2018 do 8.6.2018, je pre súd v predmetnej veci právne irelevantný.»

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19.1 Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa všetkými pre rozhodnutie relevantnými skutkovými a právnymi otázkami zaoberal, a to v rozsahu potrebnom a dostatočnom na prijatie konečného záveru, že sťažovateľkou uvádzané skutočnosti, ktoré mali spočívať v opodstatnenosti dôvodov zakladajúcich v jej prípade možnosť odpustenia zmeškanej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, boli irelevantné a nebolo možné ich subsumovať pod výlučne použiteľnú osobitnú úpravu vo vzťahu k tejto otázke, ktorou je § 10 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom od 1. júla 2017 (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“). Teda okresný súd skúmal, či bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom alebo či tu nebol niektorý z dôvodov vyplývajúcich z § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., ktorého prítomnosť nezistil. Okresný súd sa teda pri odôvodňovaní svojich právnych záverov zaoberal aplikovateľnou právnou úpravou upravujúcou možnosť rozhodnutia o nezastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a zistil, že v danom prípade nie je prítomný žiadny z dôvodov vyplývajúcich exaktne z § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., a pritom ide o ich taxatívny výpočet. Týmto postupom tak okresný súd konal v súlade s judikatúrou ESĽP a dal vo svojom napadnutom rozhodnutí odpoveď na všetky tie rozhodujúce/podstatné skutkové a právne okolnosti predmetnej veci, na ktorých založil jej právne posúdenie (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

19.2 K sťažovateľkou predstretým potvrdeniam o jej chorobe s vyznačenou dobou liečenia okresný súd uviedol, že *„nie sú spôsobilé zmarit' účinky uznesenia o zastavení konania, nakoľko právna zástupkyňa v lehote 10 dní od doručenia výzvy na zaplatenie súdneho poplatku nebola práceneschopná, bola len na celodennom ošetrovaní a to len dňa 3.5.2018, preto nič nebránilo právnej zástupkyňi uhradiť tento súdny poplatok do uvedeného termínu ako aj po tomto termíne do 7.5.2018, resp. do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku podať návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.“*. Ďalšie potvrdenie, a to o ošetrovaní člena rodiny v období od 18. mája 2018

do 8. júna 2018, okresný súd nevezal do úvahy, keďže, postupujúc podľa § 14 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb., skonštatoval, že „v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku...“. Týmto postupom okresný súd dal vo svojom napadnutom rozhodnutí odpoveď aj na argumenty, ktoré považovala sťažovateľka za tie, ktoré jej mali privodiť právne posúdenie jej veci, o ktoré usilovala, a teda okresný súd týmto splnil svoju povinnosť zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, I. ÚS 46/05, II. ÚS 410/06, II. ÚS 210/2008).

19.3 Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že nie je tzv. skutkovým súdom, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež, že nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. Taktiež poukazuje na to, že judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), ako aj doterajšia judikatúra ESLP (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápu právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil konkrétne právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu (I. ÚS 26/2014).

19.4 Zároveň sa ústavnému súdu žiada poznamenať, že sťažovateľka bola v konaní právne zastúpená, a preto o to viac platí § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, pod ktorou sa rozumie aj to, že dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Sťažovateľka vzhľadom na právne zastúpenie mala vedieť, že okresnému súdu doručený návrh na vyporiadanie BSM podlieha poplatkovej povinnosti splatnej už pri jeho podaní a v dôsledku jeho neuhradenia mala v o to väčšej miere buď sama, alebo prostredníctvom svojej právnej zástupkyne dohliadnuť na jeho úhradu v lehote určenej okresným súdom, resp. keďže výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola doručená právnej zástupkyňi sťažovateľky, bolo overenie jeho zaplatenia v lehote určenej okresným súdom

vecou odbornej starostlivosti právnej zástupkyne/advokátky. Inými slovami, „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelým patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

20. Uvedené závery okresného súdu nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať vzhľadom na skutkový a právny stav vo veci za zjavne nelogické, arbitrárne či neodôvodnené alebo vzhľadom na princípy práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie za ústavne neudržateľné. Ústavný súd uzatvára, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu je vnútorne logické, nie je prejavom aplikačnej alebo interpretačnej svojvôle konajúceho súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia a zrozumiteľným, preskúmateľným a dostatočným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo súd v konfrontácii s relevantnou právnou úpravou nezohľadnil právnou zástupkyňou sťažovateľky deklarovанú dobu liečenia a ošetrovania člena rodiny ako dôvod ospravedlňujúci zmeškanie lehoty, v dôsledku čoho konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil, resp. prečo sťažovateľkou podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 11 C 28/2018-25 zo 16. mája 2018 zamietol. Ústavný súd sťažovateľke zároveň pripomína, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014).

21. V širších súvislostiach ústavný súd poukazuje aj na svoj judikovaný názor, podľa ktorého prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor okresného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

22. Vzhľadom na to, že v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov, preskúmal sťažovateľkou predstreté argumenty po právnej i skutkovej stránke a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažovateľkou predostretej argumentácie vrátane namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd v konfrontácii so sťažnostnou námietkou o nemožnosti podania opätovného návrhu na súde o vyporiadanie BSM (pozri bod 3.4) poukazuje na § 149 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, z ktorého vyplýva trojročná lehota na vyporiadanie BSM dohodou bývalých manželov alebo prostredníctvom návrhu podaného na vecne a mieste príslušnom súde. Lehotu troch rokov považuje ústavný súd za dostatočne dlhú na zváženie všetkých skutkových a právnych otázok potrebných k vyporiadaniu BSM niektorým zo zákonom predpokladaných spôsobov.

24. V závere ústavný súd dodáva, že vzhľadom na to, že vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2019

Miroslav DURIŠ
predseda senátu